

WELKOM!

Bewust worden
en
Duurzaamheid

14 en 15 april 2015 Winkler Prins Veendam
Hans Deuze, Nobert Buitter en Harm Hubbeling

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Programma deel 1

- Wie zijn wij?
- Wie ben ik?
- Onderwerpen:
  - Duurzaamheid
  - Grondstoffen/ruimte
  - Bewustwording

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Wie zijn wij?

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

veenstroom

westerwoldstroom

oldambtstroom

- 100% van u, 100% voor u en 100% duurzaam
- Stimuleren lokale en duurzame opwekking van energie in de regio
- Minder/onafhankelijk van de grote (buitenlandse) energiebedrijven
- Coöperatie, 'speciale vereniging' leden zijn de baas!

Wie ben ik ?

- Harm Hubbeling
- Vrijwilliger bij Veenstroom
- Project Manager bij ingenieursbureau TAUW → milieuvadvis

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Wat is duurzaamheid?

■ **Duurzame ontwikkeling:**

De ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.

aldus de definitie van de VN-commissie Brundtland uit 1987.

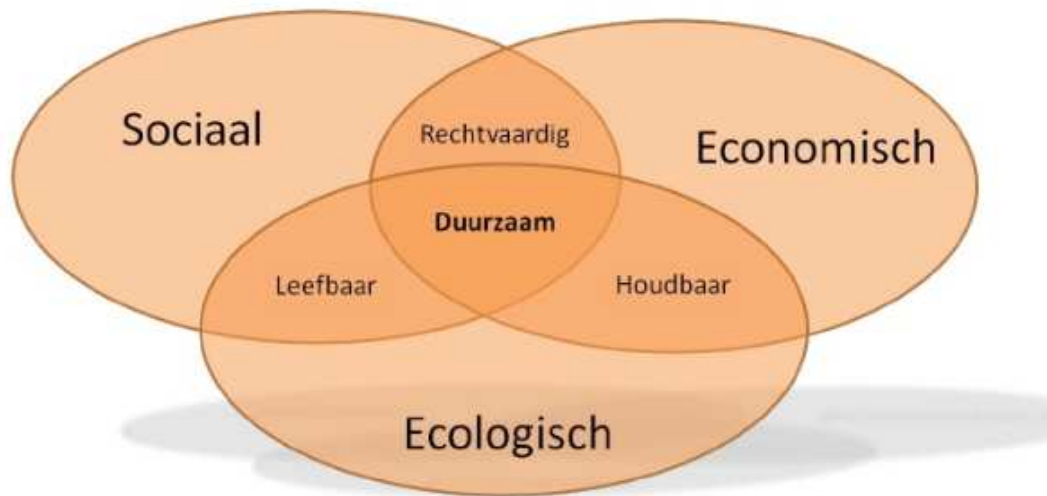
Duurzaamheid = volhoudbaarheid
Van VERbruik naar (her)GEbruik

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Duurzaamheid

Dit evenwicht ontstaat door o.a.
rechtvaardigheid, leefbaarheid en
houdbaarheid

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Duurzaamheid

- Aan de hand van;
Mobiliteit
Communicatie
Waterverbruik

En wat is jullie/jouw rol?

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Cradle2Cradle

- Enig idee wat C2C is?
- Een filmpje over C2C
- <http://www.youtube.com/watch?v=4jORau0V62c&feature=related>

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Mobiliteit

- Hoe komen jullie naar school?

- Welk ruimtelijk effect heeft dit?

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

space required to transport 60 people

car

bus

bicycle

Communicatie

- Wie heeft er een telefoon?
- Wie heeft er een smartphone?
- Is dit je eerste telefoon?
- Wat deed je met de oude telefoon?

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Weet iemand wat dit is?

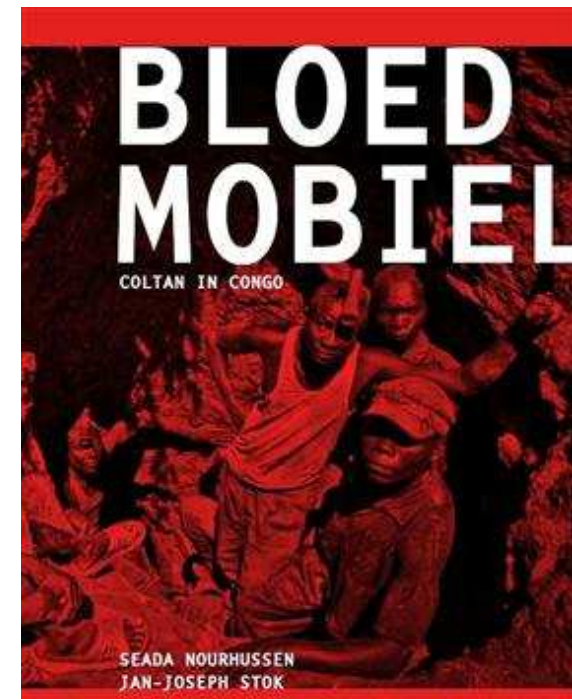
coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

En nu?

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

4 P's of € en \$

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Oorlog of geen oorlog, recycling helpt

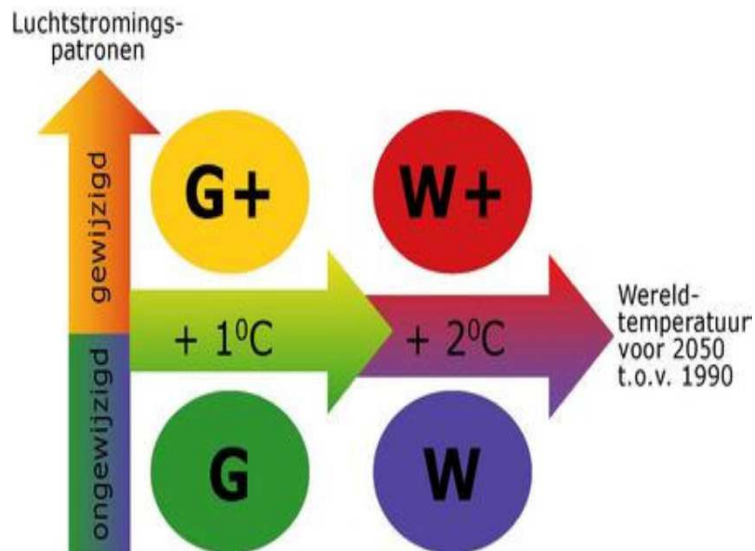
Er zit meer in je oude mobieltje dan je denkt!

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Gebruik fossiele energie: droogte door klimaatverandering

2050		G	G+	W	W+
Wereldwijde temperatuurstijging		+1°C	+1°C	+2°C	+2°C
Verandering in luchtstromingspatronen in West Europa		nee	ja	nee	ja
Winter	gemiddelde temperatuur	+0,9°C	+1,1°C	+1,8°C	+2,3°C
	koudste winterdag per jaar	+1,0°C	+1,5°C	+2,1°C	+2,9°C
	gemiddelde neerslaghoeveelheid	+4%	+7%	+7%	+14%
	aantal natte dagen (0,1 mm)	0%	+1%	0%	+2%
	10-daagse neerslagsom die eens in de 10 jaar wordt overschreden	+4%	+6%	+8%	+12%
	hoogste daggemiddelde windsnelheid per jaar	0%	+2%	-1%	+4%
Zomer	gemiddelde temperatuur	+0,9°C	+1,4°C	+1,7°C	+2,8°C
	warmste zomerdag per jaar	+1,0°C	+1,9°C	+2,1°C	+3,8°C
	gemiddelde neerslaghoeveelheid	+3%	-10%	+6%	-19%
	aantal natte dagen (0,1 mm)	-2%	-10%	-3%	-19%
	dagsom van de neerslag die eens in de 10 jaar wordt overschreden	+13%	+5%	+27%	+10%
	potentiële verdamping	+3%	+8%	+7%	+15%
Zeespiegel	absolute stijging	15-25 cm	15-25 cm	20-35 cm	20-35 cm

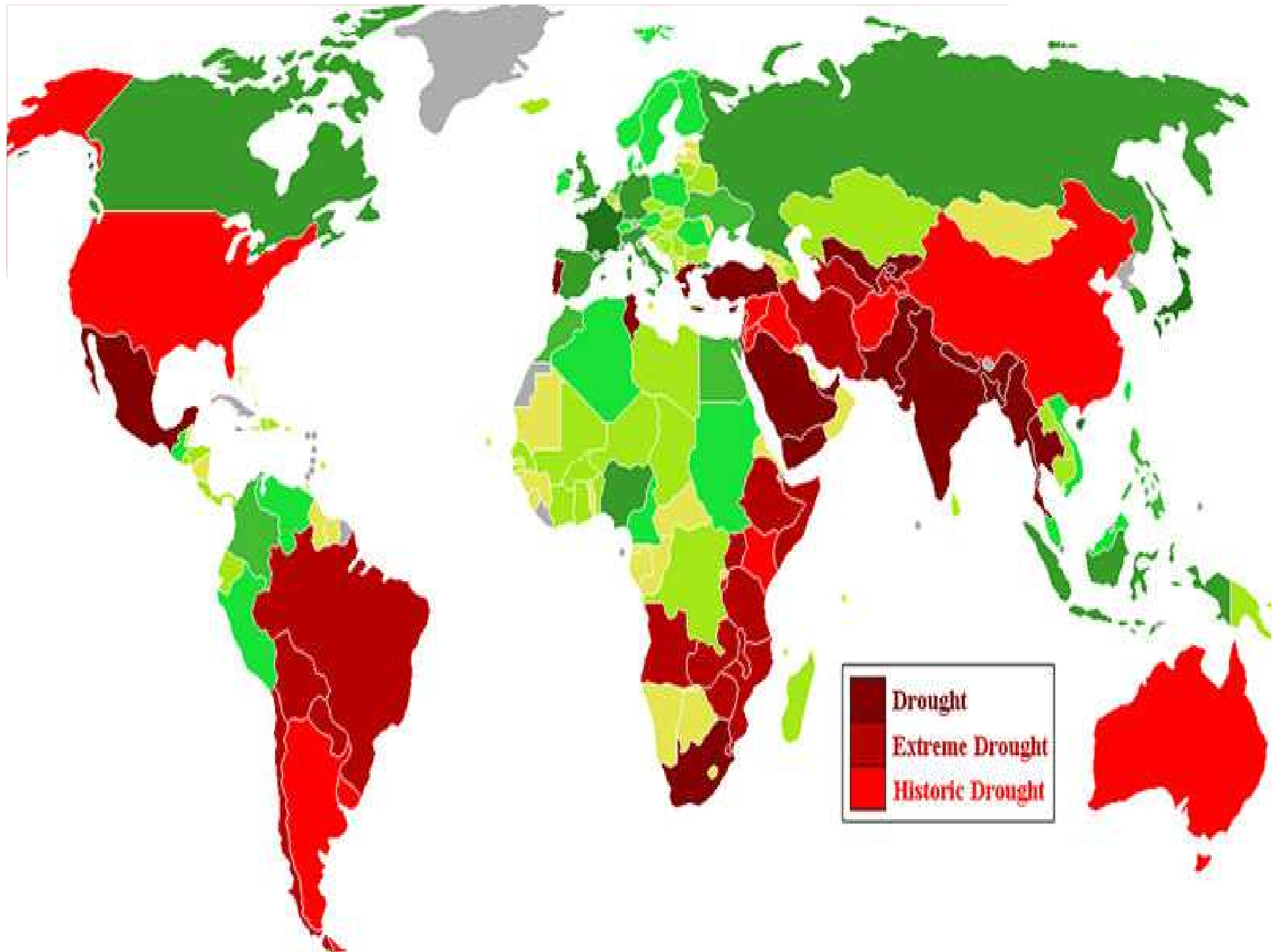
coöperatie duurzame energie veenkoloniën

Water

- Wat voor water drink je?
- Hoeveel water verbruikt per dag?

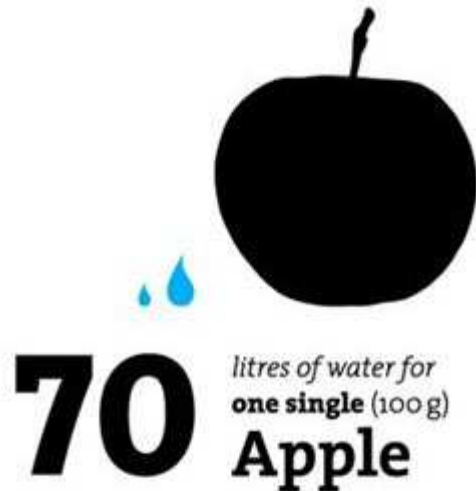

Wat kost het om te maken

- Alles heeft een prijs:
- €
- \$
- CO₂
- Water
- Waterfootprint

Een paar voorbeelden, appel en karbonade

In average about 700 litres of water are needed to produce one kilogram of apples. The exact amount of water depends on the origin and breed of the apple.
One glass of apple juice (200 ml) requires about 190 litres of water.

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Voorbeelden, rundersteak en kipfilet

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Water Footprint of a 500-mL Coca-Cola in Dongen, the Netherlands

Total Water Footprint
35 L

Manufacturing: Processes, Components

— 0.41 L

100% Blue Water

Packaging: PET Bottle, HDPE Closure, PP Label,
Tray Carton, Tray Shrinkfilm, Paper Strutch
Wrap, Pallet

— 7 L

4% Blue Water
13% Green Water
83% Grey Water

Ingredients: Sugar Beet, Phosphoric Acid, Caffeine,
Caramel, CO₂

— 28 L

28% Blue Water
52% Green Water
20% Grey Water

Blue Water water taken from surface water and groundwater (rivers, lakes, and aquifers)

Green Water water taken from soil moisture, derived from rainwater, by growing crops

Grey Water an indicator of the amount of water required to clean water pollution created, for example, by the use of fertilizer

*Footprint does not include the flavoring contained in the concentrate

1 glass of milk

200
litres

1 cup of tea

35
litres

1 cup of coffee

140
litres

1 orange

50
litres

1 apple

70
litres

1 glass of wine

120
litres

1 potato

25
litres

1 hamburger

2400
litres

A single cup of coffee = **140** litres

Enough fresh water to fill your mug 777 times

One slice of wheat bread = **40** litres

Enough water to fill a fish tank

A steak dinner = **15,500** litres

Enough fresh water to fill a small swimming pool

A single egg = **200** litres

Enough fresh water to fill a rain barrel

A pair of leather shoes = **8,000** litres

Enough water to fill 2,113 milk jugs

A new car = **400,000** litres

Enough water to fill 8 NHL regulation size hockey rinks

En wat kunnen jullie doen

- Stel je eigen water footprint op
- Recycle je mobieltje of gebruik hem iets langer
- Kom op de fiets of met ov
- Stel je eigen balans op met de 4P's
People Planet Profit (Plezier)

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Invloed van de consument, jullie...dus !

<http://www.trouw.nl/tr/nl/7844/De-Duurzame-100/article/detail/3039891/2011/11/17/Duurzaamheid-komt-van-doeners-en-niet-meer-van-vergadertijgers.dhtml>

Durf te vragen

coöperatie duurzame
energie **veenkoloniën**

Conclusie

Kom eens 'langs'

- www.veenstroom.nl
- @veenstroom
- <https://www.facebook.com/VEENstroom.nl>
- Email: info@veenstroom.nl

